

PER QUÈ HAN CONFESSAT CRIMS QUE NO HAVIEN COMÈS ¹

Lev Trotski

1er de gener de 1937

versió catalana feta per Alejo Martínez – alejomp@lycos.es - des de:
<http://www.ceip.org.ar/escritos/Libro5/ContextHelp.htm> i contrastada amb “Pourquoi ils ont avoué des crimes qu’ils n’avaient pas commis.”, en *Oeuvres* tom 12, Publications de l’Institut Léon Trotsky – EDI, París, 1982, pp. 46-55.

Durant la nit han sonat les dues sirenes del vaixell petroler; el canó ha disparat dues salves: el *Ruth* saludava l’Any Nou. Ningú respongué. Durant tota la travessia crec que únicament ens hem creuat amb dos vaixells. Seguim una ruta desacostumada. No obstant, el funcionari policial feixista que ens acompanya ha rebut un telegrama de salutació del seu ministre socialista Trygve Lie. Només li han faltat les salutacions de Iagoda i Vytxinski!

Si volgués defensar-me de les acusacions de Moscou de la manera més senzilla diria: “Durant els deu últims anys, lluny d’assumir cap responsabilitat per Zinoviev i Kamenev, els denuncií com a traïdors. És cert que aquests capituladors, perduda tota esperança i atrapats per les seues pròpies intrigues, prengueren el camí del terrorisme? No ho sé. Si sé que volgueren atènyer clemència per a si mateixos comproment-me a mi”. Aquesta explicació seria completament vertadera i no contindria una sola mentida; no obstant, és una veritat a mitges i, per consegüent, falsa. Tanmateix haver trencat relacions amb els acusats fa ja molt de temps, puc afirmar sense la menor ombra de dubte: aquests vells bolxevics als que tractí durant tants anys (Zinoviev, Kamenev, Mrachkovski) no han comès, ni en pogueren cometre, els crims que han “confessat”. Els no iniciats diran que aquesta afirmació és paradoxal o, com a mínim, supèrflua. “Per què dificulta vostè la seua pròpia defensa defensant els seus enemics mortals? No és aquesta una actitud quixotesca?” De cap manera. Per tal de posar fi a les falsificacions de Moscou cal desmuntar el mecanisme polític i psicològic de les confessions “voluntàries”.

En 1931 es realitzà a Moscou un judici contra determinats menxevics; l’acusació s’hi basà exclusivament en les confessions dels acusats. Coneixia molt bé dos d’ells: l’historiador Sukhanov i l’economista Groman. Encara que alguns dels càrrecs semblaven fantàstics, era impossible, creia jo, que aquests vells polítics als que considerava (malgrat les nostres diferències ideològiques insalvables) homes seriosos i honestos, poguessen mentir tant sobre si mateixos i els altres. No hi ha dubte, pensí: la GPU ha arreglat el dossier, hi ha agregat

algunes coses (en la seua majoria falses), però ha d'haver-hi quelcom de cert en tot açò. Recorde que el meu fill, que aleshores vivia a Berlín, em digué posteriorment, en el curs d'una conversa a França: "El procés dels menxevics és un frau complet." Jo li responguí: "Però, i les declaracions de Sukhanov i Groman?". "Ells no són funcionaris venals ni pobres infeliços!" Com a explicació, si no com a excusa, diré que feia molt de temps que no llegia la premsa menxevic; a partir de 1927 visquí fora de tots els cercles polítics (a Àsia Central i Turquia) i mancava per complet de contactes amb les persones. Fos com fos, l'error de judici que cometí no estigué causat per la meua confiança en la GPU (sabia que a partir de 1931 aquesta institució degenerada no era sinó una colla de miserables), sinó a la meua confiança en alguns dels acusats. Subestimí el desenvolupament assolit per les tècniques de desmoralització i corrupció; sobreestimí la capacitat de resistència moral d'algunes víctimes de la GPU. Posteriorment, els successius processos amb la seua lletania de confessions rituals desvelaren els secrets de la inquisició, almenys per a qualsevol que fos capaç de pensar, molt abans del procés de Zinoviev i Kamenev. Al maig de 1936 escriguí un article per a *Biulleten Oppozitsii*, on deia:

"La sèrie de processos polítics públics en l'URSS demostra fins a quin punt els acusats estan disposats a confessar crims que no han comès. Aquells acusats que repeteixen en el tribunal un paper après de memòria reben sentències lleus, inclusivament simbòliques. 'Confessaren' precisament per a fer-se creditors a aquesta indulgència legal. Però, per què necessiten les autoritats aquestes conspiracions fictícies? A vegades, per a implicar algun tercer de qui se sap que no participà en l'assumpte; a vegades, per a encobrir els seus propis crims, com són els seus sagnants i injustificats actes de repressió; o bé, finalment, per a crear-li un clima favorable a la dictadura bonapartista... Fa temps ja que la GPU, és a dir Stalin, empra el sistema d'obligar els acusats a donar testimonis fantàstics que impliquen a tercers". Escriguí aquestes línies tres mesos abans del judici de Zinoviev-Kamenev (que tingué lloc a l'agost de 1936), en què per primera vegada se'm designà com a organitzador d'una conjura terrorista.

Els acusats que conec militaren en l'Oposició: posteriorment, aterrits per la possibilitat d'un cisma, o intimidats per la persecució tractaren de reintegrar-se al partit a qualsevol preu. La camarilla dirigent els exigí que proclamaren que el seu programa era erroni. Ningú ho creia; tots estaven, per contra, convençuts que les posicions de l'Oposició havien passat la prova dels esdeveniments. No obstant, a finals de 1927, signaren una declaració en què s'autoacusaren de "desviacions", "errors" i greus pecats contra el partit; al mateix temps, cantaren lloes als nous dirigents, pels que no sentien la menor estima. Ací ja tenim, en estat embrionari, les confessions dels futurs judicis...

La primera capitulació fou únicament el començament. El règim esdevingué cada vegada més totalitari, la lluita contra l'Oposició més dura, les acusacions

més monstruoses. La burocràcia no podia permetre la discussió política perquè estaven en joc els seus privilegis. Volia empresonar, deportar, afusellar els seus adversaris: per a això no bastava acusar-los de “desviacions” polítiques. Calia acusar l’Oposició de voler trencar el partit, desorganitzar l’exèrcit, derrocar el poder soviètic i restaurar el capitalisme. Per tal de donar autoritat a les acusacions als ulls del poble, la burocràcia exhibia a exmilitants de l’Oposició en qualitat d’acusats i de testimonis alhora. Els capituladors es convertiren en testimonis falsos professionals contra l’Oposició i contra si mateixos. El meu nom figurava en totes les denúncies, com “principal enemic” de l’URSS, és a dir, de la burocràcia soviètica: si mancava aquest element, la denúncia era inacceptable. Primer foren les meues desviacions socialdemòcrates; després, les conseqüències contrarevolucionàries de la meua política; després, la meua aliança *de facto*, si no *de jure*, amb la burgesia contra l’URSS, etcètera, etcètera. Quan un capitulador intentava resistir, se li deia: “Això significa que les seues declaracions anteriors foren falses: per tant, vostè és un enemic encobert”. Les denúncies successives es convertiren en una bola de ferro engrillonada als peus del capitulador: i aqueixa bola acabaria per ofegar-lo...

En aparèixer les dificultats polítiques, els exmilitants de l’Oposició foren arrestats i deportats mercès acusacions insignificants o fictícies: es tractava de desgastar els seus nervis, eliminar el seu sentit de la dignitat, trencar la seua voluntat. Pronunciada la sentència, l’amnistia havia de comprar-se al preu d’una major humiliació. Havien de declarar públicament: “Reconec que he enganyat el partit, he estat deshonest amb l’estat, he estat agent de la burgesia; trenque definitivament amb els trotskistes contrarevolucionaris...”, etcètera. Així, pas a pas, es realitzà l’“educació” (és a dir, la desmoralització) de desenes de milers de militants i la del partit en el seu conjunt, tant acusadors com acusats.

Amb l’assassinat de Kirov, la consciència del partit assolí un grau de descomposició inaudit. Després d’una sèrie de comunicats oficials contradictoris i mentiders, la burocràcia s’hagué d’accontentar amb una mesura a mitges: la confessió de Zinoviev i Kamenev per la qual acceptaven la “responsabilitat moral” de l’acte terrorista. Aquesta confessió s’obtingué amb el següent argument senzill: “Si vostès no ens ajuden a llençar-li la responsabilitat, almenys moral, dels actes terroristes a l’Oposició, demostraran amb això que simpatitzen amb el terrorisme; en aqueix cas prendrem contra vostès les mesures que pertoquen.” En cada etapa de la capitulació les víctimes s’enfrontaren a la mateixa alternativa: rebutjar les denúncies anteriors i llençar-se a una lluita desesperada contra la burocràcia (sense banderes, sense organització, sense autoritat personal), o bé descendir un poc més, acusant-se a si mateixos i a d’altres de noves infàmies. Així és que arribaren al fons de l’abisme! Bastava determinar el coeficient aproximat per a preveure les denúncies de l’etapa següent. Així ho he fet moltes vegades a través de la premsa.

La GPU compta amb molts recursos addicionals per tal d'assolir els seus fins. No tots els revolucionaris donaren prova de la mateixa fermesa en les presons tsaristes: alguns se'n penediren, altres traïren, d'altres, per fi, demanaren clemència. La GPU ha estudiat i classificat els vells arxius. El secretari de Stalin serva els dossiers més importants. A vegades basta treure un paper per a llençar algun alt funcionari a l'abisme...

Altres buròcrates (centenars d'ells) combateren en les files dels Blancs durant la Revolució d'Octubre. La crema de l'actual diplomàcia soviètica pertany a aquesta categoria: Troianovski, Maiski, Khintxuk, Suritz. També la crema del periodisme: Koltsov, Zaslavski i molts més. A aquesta categoria pertany el terrible fiscal Vytxinski, mà dreta de Stalin. La jove generació no sap res d'açò: la vella fingeix haver-ho oblidat. Bastaria mencionar en veu alta la trajectòria de Troianovski perquè la reputació del diplomàtic desaparegués. Stalin li ha pogut arrencar a Troianovski totes les declaracions i testimonis que necessita; els Troianovski no li poden negar res.

Generalment, la denúncia d'algun personatge prominent ve precedida de testimonis falsos arrencats a desenes de persones que el rodegen. Com a primer pas, la GPU arresta els secretaris, taquígrafs i dactilògrafs de la seua futura víctima, i els promet la llibertat i inclusivament certs privilegis a canvi de testimonis que comprometen els seus caps. En 1924 la GPU arrossegà el meu secretari Glazman al suïcidi. En 1928 tractà d'arrencar-li a l'enginyer Butov, el principal dels meus secretaris, una sèrie de testimoni falsos en contra meua: inicià una vaga de fam en la presó, i morí en el cinquantè dia de dejuni. Els meus col·laboradors Sermuks i Poznanski foren empresonats i deportats en 1929. No conec la seua sort. No tots els secretaris són tan valents. La majoria es deixaren desmoralitzar per les capitulacions dels seus caps i l'atmosfera corruptora del règim. Per a arrencar-li una confessió falsa a un Smirnov o a un Mratxkovski, la GPU emprà les (falses) denúncies dels seus col·laboradors pròxims i llunyans i després dels seus millors amics. Al final, la víctima es troba tan atrapada en la xarxa de testimonis falsos, que considera que tota resistència és inútil.

La GPU vigila constantment les vides privades dels alts funcionaris. A vegades arresta l'esposa abans d'atacar la futura víctima. Elles no participen en els judicis, però durant la investigació preliminar, ajuden el magistrat a trencar la resistència dels seus marits. Sol succeir que l'acusat "confesse" per temor a certes revelacions íntimes que podrien comprometre'l davant de la seua esposa i fills. Trobem rastres d'aquestes martingales en les actes oficials.

Les amalgames jurídiques troben abundant material humà en la categoria dels mals administradors, vertaders o falsos responsables dels revessos econòmics, o en administradors imprudents dels fons de l'estat. El límit entre allò lícit i allò

il·lícit és molt vague a l'URSS. A més dels salaris oficials, els administradors reben prebendes extraoficials i semilegals. En èpoques normals ningú pensa a castigar-los per això. Però la GPU té la possibilitat de col·locar la seua víctima davant de l'alternativa següent: morir acusat d'abús o robatori de fons de l'estat, o tractar de salvar-se confessant que és un exmilitant de l'Oposició a qui Trotski arrossegà al camí de la traïció.

El doctor Ciliga, comunista iugoslau que romangué durant cinc anys a les presons de Stalin, ens diu que els resistents eren portats diverses vegades al dia als patis d'execució i després a les seues cel·les. El procés és efectiu. No s'empren ferros calents, ni medicaments especials. Basten els efectes que exerceixen sobre la moral els passeigs d'aquest tipus.

Els ingenus pregunten: no tem Stalin que les víctimes denunciïn les mentides davant de l'auditori? El risc és ínfim. La majoria dels acusats temen no sols per les seues vides sinó, també, per les dels seus éssers benivolguts. No és fàcil calcular quina serà la reacció d'un auditori quan hom sap que la seua esposa, el seu fill, la seua filla estan a mans de la GPU. A més a més, com denuncia hom la mentida? No s'hi ha produït tortura física. Les confessions "voluntàries" dels acusats són només la continuació de les seues anteriors denúncies. ¿Com fer-li creure a l'auditori i a la humanitat en el seu conjunt que hom s'ha dedicat a calumniar-se a ells mateix durant deu anys?

Smirnov tractà de denunciar les "confessions" que ell mateix havia acceptat en la indagació preliminar. Immediatament el tribunal confrontà aquesta declaració amb el testimoni de la seua esposa, les seues pròpies denúncies i les declaracions dels altres acusats. També s'ha de tenir en compte l'hostilitat que regna en la sala. Els cables i articles dels periodistes addictes pinten un quadro de "debat públic". En realitat, la sala està abarrotada d'agents de la GPU que riuen en els moments més dramàtics i aplaudeixen les interrupcions més grolleres del fiscal. Els estrangers? Diplomàtics indiferents que desconeixen l'idioma rus, o periodistes com Duranty, que ja tenen les seues opinions preconcebudes. Un corresponçal francès ens mostra un Zinoviev que escruta àvidament l'auditori i, en no trobar-hi un sol rostre solidari, acota el cap resignat.

Afegisca hom a açò que els taquígrafs són agents de la GPU, el president del tribunal pot interrompre la sessió en qualsevol moment, els agents que conformen l'auditori fan escàndol. Tot està previst. Els papers estan estudiats. L'acusat que en la indagació preliminar s'havia resignat a complir la seua deshonrosa funció, no veu cap raó per a canviar d'actitud en la sessió pública; perdria amb això la seua última oportunitat de salvar-se.

Salvar-se? Segons els senyors Pritt i Rosenmark, Zinoviev i Kamenev no tenien esperances de salvar les seues vides confessant crims que no havien comès. Per

què no? En judicis anteriors les confessions salvaren la vida de més d'un acusat. La majoria de les persones que seguiren els processos de Moscou en tot el món, esperaven que els acusats rebrien clemència. El mateix ocorria en l'URSS. El *Daily Herald*, òrgan del partit el bloc parlamentari del qual s'honra amb la presència del Sr. Pritt (el Partit Laborista Britànic), ens dóna un testimoni interessantíssim. L'endemà de l'execució dels setze, aquest periòdic digué: “Fins a últim moment els setze homes afusellats avui esperaren el decret de clemència... Existia l'opinió generalitzada que un decret aprovat fa cinc dies, que els atorgava el dret d'apel·lar, havia estat promulgat expressament per a salvar-los”. Per consegüent, a Moscou les esperances seguiren vives fins a l'últim moment. Els dirigents fomentaren i alimentaren aqueixes esperances. Els assistents al procés diuen que els condemnats escoltaren les sentències de mort amb tranquil·litat, com quelcom evident; compregueren que només açò donava algun fonament a les seues confessions teatrals. No compregueren (feren tots els esforços per no comprendre) que només l'execució donava algun fonament a la sentència de mort. Kamenev, el més tranquil de tots, semblava tenir dubtes sobre el resultat de la negociació desigual. S'haurà preguntat centenars de vegades, “S'atrevirà Stalin?” Stalin s'ha atrevit.

En els primers mesos de 1923, en el seu llit de malalt, Lenin resolgué llençar la lluita decisiva contra Stalin. Tement que jo cedís, m'advertí el 5 de març: “Stalin acceptarà un compromís podrit i tot seguit trairà”. Aquesta fórmula defineix la metodologia política de Stalin a les mil meravelles, sobretot en relació amb els setze. Establí un compromís mitjançant el magistrat indagador; traí... amb l'ajuda del botxí.

Els acusats coneixien els seus mètodes. A principis de 1926 Zinoviev i Kamenev trencaren amb Stalin públicament. L'Oposició d'Esquerra discutí si havia d'aliar-se amb algun dels blocs. Mratxkovski, heroi de la guerra civil, digué: “Amb cap dels dos! Zinoviev se n'anirà; Stalin trairà”. Paraules alades! Zinoviev s'alià amb nosaltres i poc després, efectivament, escapà. Mratxkovski i d'altres feren el mateix. Els “fugitius” tractaren de reagrupar-se entorn de Stalin: aquest acceptà un “compromís podrit” i després els traí. Els acusats exhauriren el calze de la humiliació fins als excrements. Després els han matat.

Com veiem, el mecanisme no és complicat. Només es requereix un règim totalitari: supressió de la llibertat de crítica; la subordinació militar dels acusats; un individu que concentre les funcions de magistrat indagador, fiscal i jutge; una premsa monolítica els udols de la qual aterrisquen els acusats i hipnotitzen l'opinió pública.

¹ Pàgines de diari publicades en *Les Crimes de Staline*, pp. 98-108. [de l'edició francesa]. Una altra versió d'aquest article fou enviada per telegrama a Roy Howard del *New York World Telegram* el 29 de gener de 1937 i fou publicada parcialment al *San Francisco News*. [de l'edició castellana].